

Uvisheden

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 297

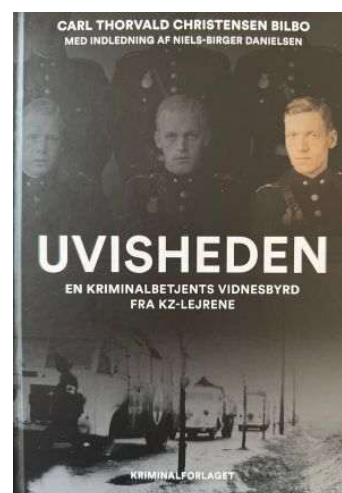
Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Carl Thorvald Christensen Bilbo

Uvisheden - en kriminalbetjents vidnesbyrd fra kz-lejrene

Kriminalforlaget. 262 sider. 299,95 kr.

Kriminalbetjent Carl Bilbo overlevede nazisternes lejre men døde kun 36 år gammel i 1951. Hans beretning, et vidnesbyrd fra lejrene, vidner om deportation, sult, overlevelse og ikke mindst frygt. Bogens titel er meget sigende for Bilbos tid i tyskernes vold. Uvisheden var forfærdelig sammen med alt det andet

Af Michael Koch

Bogen indledes med et forord af Niels Birger Danielsen, som står bag et fire-binds værk om besættelsen. Det er en god indføring til selve bogen, som er Carl Bilbos egne ord. For politiet var tirsdag den 19. september 1944 den sorteste dag. Ca. 2.000 politifolk og 140 grænsegendarmer blev deporteret til Tyskland. I alt 135 mistede livet i koncentrationslejrene. For det danske samfund var det også en katastrofe. Nu stod landet uden politi, og værnemagere og kriminelle havde frit spil, indtil der rundt om i landet blev oprettet private vagtværn. Mange politifolk, som havde undgået deportation, gik under jorden og udførte illegalt modstandsarbejde. Det kostede 40 betjente livet.

Baggrunden, for at tyskerne deporterede politifolk, var blandt andet erfaringerne fra Paris. Da de allierede nærmede sig den franske hovedstad, faldt politiet tyskerne i ryggen. Den danske politistyrke var vokset markant under besættelsen, hvilket den tyske General von Hanneken kobled sammen med de meget smertelige hændelser i Paris. Dansk politi havde ellers været særdeles hjælpsomme, når tyskerne bad om det. Det var ikke mindst politisk bestemt, at politiet skulle deltage aktivt i kampen mod sabotage og arrestere modstandsfolk - endda vel vidende, at det betød dødsstraf, når fangerne blev overleveret til tyskerne.

Carl Bilbo i uniform i 1940

Mange politifolk var dybt engageret i illegalt arbejde, både før og efter 19. september 1944. Carl Thorvald Christensen Bilbo var ingen undtagelse. Han hjalp blandt andet havarerede flybesætninger fra Royal Air Force og US Air Force ud af landet. Bilbo blev deporteret til kz-lejren Buchenwald, og det er dette fangenskab, bogen drejer sig om. Lejren var indhegnet med strømførende pigtråd og havde 23 vagttårne. Der var 67 overfyldte træbarakker og en stor appelpads, hvor mere end 20.000 fanger flere gange om dagen tog opstilling.

Bilbos fortælling begynder på Politigården, hvor han og kollegerne bliver overfaldet af råbende og skrigende tyskere, som svingede faretruende med deres maskinpistoler. Allerede her begyndte tankerne at snurre hurtigt rundt. Hvad med hustruen og børnene? Bliver vi løsladt hurtigt? Men desværre bliver de alle ført ned i M/S Cometa, og med isnende frygt anede ingen, hvor turen gik hen. I Lübeck blev fangerne jaget ind i kreaturvogne, som efter meget lang tid ankom til Neuengamme lejren. I en kælder stod alle 1.800 mand tæt og i ulidelig varme samt uden noget at drikke i flere dage. Bilbo beskriver malende, hvordan de igen kom i kreaturvogne for at bruge mange dage på turen til Buchenwald. Rædslerne bliver beskrevet med sarkasme og imponerende styrke. Han skriver, der var to millioner lus i hver køje. Han nåede aldrig at tælle alle, men mange af dem fik han da set og nogle knækket.

Denne kreaturvogn står som en del af udstillingen i Neuengamme. Foran vognen har man malet omridset af en vogns gulv, og malet fødder så besøgende kan se hvor tæt de stod under transport

Forholdene var endnu dårligere end i Neuengamme. Billederne i bogen taler deres eget uhyggelige sprog. De danske fanger skulle grave ud til en kloak, men der blev arbejdet ekstremt langsomt. Bilbo skriver, at to mand kunne nemt udføre det, som de var 30 mand om. Bilbo fortæller om filmaftener i lejren, som han ganske vist kun ville deltage i én gang. For anmelderen var det højst overraskende at lære, at tyskerne spillede en amerikansk talefilm i en kz-lejr. Selvom lyden var ringe, så var det en rigtig amerikansk spillefilm. Man kan lære meget ved at læse gode bøger.

Som alle andre af tyskernes lejre var der også et krematorium i Buchenwald. Også her kørte det i døgndrift. Fangerne døde hurtigere end man kunne følge med. Lejrkommandantens hustru havde en alt for bizar samlermani, som omfattede dele af mennesker. Det omtaler Bilbo som rygter, men desværre viste de sig efter krigen at være sande. Senere i fangenskabets kom han til Mühlberg lejren, og turen dertil var lang og isnende kold. Det var minus 20 grader. Bilbo fortæller spændende om et senere ophold i Leipzig, hvor fangerne kørte med sporvogn på arbejde. Det foregik som sædvanlig med tyskernes råben og skrig. I Park Meusendorf, som lejren nu hed, blev opholdet beskrevet som utroligt koldt, med alt for lidt tøj til at stå imod med. Røde Kors pakkerne nåede frem, og også i denne beretning ser man, hvor vigtige de var for fangernes overlevelsesmuligheder.

De første hvide busser på vej hjem fra Tyskland.

Den 24. februar 1945 ankom Bilbo igen til Danmark. Efter tre uger i Frøslevlejren blev han frigivet og tilbragte to måneder af besættelsen som medlem af en politigruppe i undergrundshæren. Den 13. maj var han igen i politiets tjeneste. Desværre var ikke alt godt for den hårdt prøvede familiefar. I en årrække havde han haft Hodgkins lymfom, en type lymfekræft. Han blev stadig mere syg og døde kun 36 år gammel i 1951. Hans datter skriver i et efterskrift, at var hans behandling ikke blevet afbrudt af opholdet i tysk fangeskab, kunne han have levet mange flere år.

Bilbo sengeliggende og syg hjemme i boligen. Han var meget afkræftet af både opholdet i Tyskland og af sin kræftsygdom

Carl Bilbos vidnesbyrd fra fangenskabets fortjener denne udgivelse. Det er både stærkt og gribende skrevet, og den glimrende illustrerede bog må anbefales som en vigtig vinkel på tyskernes grusomheder under krigen. Sammen med Danielsens fine forord, Carl Bilbos spændende og gribende tekst, og hans datters efterskrift står bogen som et vigtigt billede af dengang dansk politi blev taget og ført i kz-lejr.

[Historie-online.dk, den 15. oktober 2025]

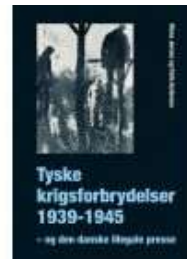
SE RELATEREDE ARTIKLER

BREVE FRA ØSTFRONTEN

SONDERKOMMANDO

**TYSKE KRIGSFORBRYDELSE
1939-1945**

Sønderjylland under krig og besættelse

Historiens Dag på Sønderborg Slot 25. oktober

TV-tips, uge 42, 2025

Bl.a. dokumentarserie om conquistadorenes storhed og fald

Allehelgen i Den Gamle By

Skyggernes liv - folketro og fortællinger

Dansk Møllehistorie